

Nr 591

Av herr Nilsson, Hjalmar, och herr Elmgren, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 79, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 79/1960 föreslås bl. a. ändrade regler för återbäring av nöjesskatt på svensk film, visst vidgat stöd åt småbiografer och viss sänkning av nöjesskatten. Dessa åtgärder är i första hand tillkomna för att motverka den kris som drabbat film- och biografbranschen på grund av den starka frekvensminskning som uppstått genom televisionens växande inverkan.

Vad beträffar förslaget om ökad återbäring av nöjesskatt för svensk film och införande av den särskilda kvalitetspremiesumman på 1 milj. kr./år uttalar vi vår stora tillfredsställelse. Frånsett sistnämnda kvalitetsstöd torde förslaget komma att innebära en betydande intäktsökning för svensk film. Denna höjning torde göra det möjligt att tills vidare säkra en av alla önskad tillgång på svensk film. Undertecknade anser, att i händelse i fortsättningen skulle befinnas nödvändigt icke heller den kommunala delen av nöjesskatten bör undantagas från återbäring. Vi är emellertid medvetna om att den på grund av den ökade konkurrensen nödvändiga övergången till produktion av större filmer trots ökad återbäring icke kan utan vidare ske med hänsyn till det lilla språkområde som vårt land utgör. Därför bör de statliga åtgärderna även ta viss hänsyn till önskvärheten av att svenska filmproducenter kan samarbeta med utländska utan att förlora sin rätt till skatteåterbäring. Sådana åtgärder har med framgång införts av vissa till sex-staterna hörande länder. Icke minst bör sådana möjligheter skapas, då det gäller ett skandinaviskt samarbete i fråga om produktion av spelfilm och barnfilm. Vi vill hemställa om att denna fråga utredes.

Beträffande nöjesskattens storlek synes det oss såsom i längden oriktigt att belasta filmvisning med högre nöjesskatt än varje annan form av beskattat nöje: dans, cabaré, cirkus och proboxning. Filmvisning kan icke generellt betecknas såsom i och för sig ett »sämre» nöje ur det allmännas synpunkt än de nämnda.

Undertecknade är medvetna om att en sänkning av nöjesskatten ur statsfinansiell synpunkt kan behöva ske successivt.

Vi anser, att riksdagen redan nu bör uttala sig för en successiv sänkning, så att innevarande år skatten sänks till 25 %, 1961 till 20 % och 1962 — då

televisionen vunnit full utbredning över hela landet — till 15 %. Detta överensstämmer tämligen väl med utvecklingen i England, där skatten nu uttages med beräknade 13—14 %, sedan TV helt utbyggs och vunnit allmän spridning.

Undertecknade är medvetna om riktigheten av propositionens uttalande, att en minskning av antalet biografer måste ske i vårt land, som har det i förhållande till befolkningsstorlek näst högsta antalet biografer i världen. Det är emellertid vår uppfattning, att denna utslagning av biografer icke bör ske med hjälp av en i förhållande till andra nöjen hårdare nöjesbeskattning — allra helst som den svåraste konkurrenten TV inte belastas med någon skatt alls. Det är också viktigt att en förutsedd minskning av antalet biografer sker successivt i måttlig takt för att icke vålla biografpersonal och biografägare alltför snabbt påkommande arbetslöshet och inkomstbortfall. Vidare anser vi det vara angeläget att bibehålla möjligheterna för glesbygder och småorter att få se aktuella filmer på biografer. Ett stort bortfall av biografer minskar också antalet visningsställen för svensk film och motverkar finansministerns av oss uppskattade förslag till bättre ekonomiska betingelser för svensk film.

Det har allmänt omvittnats att 1954 års nöjesskatteutrednings förslag, förordat av regeringen och beslutat av riksdagen 1957, om 75-kronors nöjesskatteavdrag räddat hundratals småbiografer. Det var ett beslut i rätt tid.

I dag har emellertid en allvarlig kris nått ett högre skikt av biografer, nämligen sådana med 100 000—125 000 kronors biljettinkomst per år. Lika viktigt som det var 1957 att rädda de allra minsta biograferna — av vilka många nu är helt skattefria — lika viktigt är det att i dag utsträcka åtgärderna till även andra biografer. Såväl priskontrollnämnden och 1954 års nöjesskatteutredning som filmstödutredningen har genom sifferundersökningar klart konstaterat, att redan med då gällande biograffrekvenser lönsamheten på särskilt biografer i mellanledet var ytterst svag eller t. o. m. negativ. Visserligen kan det senaste årets och nu föreslagen nöjesskattesänkning sägas förbättra detta läge, men så länge nöjesskattens sänkning icke sker så snabbt att den utjämnar de motsatta verkningarna av ytterligare frekvensminskning kan ju rimligtvis ingen full förbättring av lönsamheten ske. Åtgärder för att förbättra lönsamheten inom de gränser i fråga om nöjesskattens storlek som kan anses tillfredsställande är flera. Här vill vi hänvisa till filmstödutredningens tanke att utsträcka bestämmelsen om 75 kronors skatterabatt per vecka för små biografer att höjas till 100 kronor och att gälla samtliga biografer. Finansministern har i sin proposition uttalat sympatier för filmstödutredningens förslag på denna och andra punkter, och vi finner det angeläget att även denna fråga kommer under riksdagens behandling. För att vinna en avgörande förbättring för biografer, som t. ex. har en årlig biljettintäkt på 100 000 kronor, torde det vara nödvändigt att befria de första 30 000 kronorna av årsinspelningen fördelat på antalet spelade veckor från

nöjesskatt. Vi anser för vår del att det vore olyckligt om man beviljar en sådan lättnad till endast en grupp biografer med ett maximerat inspelningsresultat, eftersom villkoren för dem som kommer strax ovanför en sådan gräns alltid kommer att framstå såsom både hårda och orättvisa. Av den anledningen föreslår vi att 30 000 kr./år i biljettintäkt från varje biograf skall befrias från nöjesskatt. Detta kommer att innebära, att en biograf av förut nämnd storleksordning med 100 000 kronor i biljettintäkt kommer med av finansministern föreslagen skattesats att få en verklig nöjesskatt på 18,9 %, under det att den stora biografen, som har en biljettintäkt på kanske 1 milj. kronor om året, endast får en lättnad av lägre än 1 %. Beslutet innebär, vidare, att det s. k. 75-kronorsavdraget helt slopas, eftersom denna förmån helt täcks av den nu föreslagna åtgärden. Man vill därmed förutsätta, såsom finansministern också gjort, att filmuthyrarna av intresse för att vidmakthålla även småbiograferna fortfarande lämnar filmhyresfrihet eller filmhyreslättnad med samma effektiva verkan.

Med hänsyn till ovanstående får vi härmed föreslå,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en utformning av stödet till svensk film, som främjar en samproduktion mellan i första hand de nordiska länderna men även med andra länder,

att riksdagen beslutar fastställa nöjesskatten till 25 % på biografföreställningar, samt

att riksdagen därutöver beslutar att av varje biografens årliga biljettinkomst de första 30 000 kronorna skall vara helt befriade från nöjesskatt.

Stockholm den 26 mars 1960

E. Hjalmar Nilsson

Bengt Elmgren
